

NR 1 - MARS 2012

ÅRGÅNG 15 - NR 35

SMÅDISIGT

MEDLEMSBLAD FÖR DIS-SMÅLAND

I detta nummer:

Ordförandens och redaktörens spalter

Egon Burman: Växjö torg 1837 – året före den stora branden

Text och foton från DIS-Smålands årsmöte i Jönköping 3 mars

Text och foton från DIS årsmöte i Staffanstorp 10 mars

Ordlista för samlevnadsformer

Hallands Släktforskarförening: 30-års jubileum 21 april

Denne smärte, välklädde yngling heter Wåge Svensson och är en av sönerna till specerihandlaren Sven August Svensson i Moheda – SA som alla där sa. De som gick Disgenkursen i Växjö på eftermiddagen har träffat Wåge som deltagare – omkring 55 år senare. Han ses på det ena av gruppfotoerna i förra numret av SmåDisigt.

Wåge hade aldrig sett detta foto innan jag visade det för honom. Han drog sig till minnes att han köpte bilen av Rickard Sjöholm och körde den ett par sommarmånader 1956. Han sålde den sen till sin bror Evert, som sålde den vidare efter en tid.

Wåge var hemma i Moheda då efter att ha upplevt kulturlivet i flera hamnstäder. Han hade haft hyra på "Blue Ocean", en båt som fraktade bananer i tolvgradiga kylrum – från Brittiska Västindien till Storbritannien och Kina. Från Kina fraktades äpplen som lossades i Hamburg för vidare transport till DDR.

På hösten bar det ut på sjön igen, och året därpå fick han se sin forna bil i detta tillstånd.

Bilen var en Opel eller möjligen Ford, liksom undertecknad av förkrigsmodell. Vem som blev ägare efter Evert är obekant, men det är troligen denne som oturligt placerat bilen i terrängen. Den tycks ha voltat, för taket är lite intryckt och skärmarna har fått sina smällar. Skadorna i övrigt verkar inte större än att bilen kanske fick ett liv efter detta.

Martin Petersson, yngst av mina fyra kusiner i Södrekvarn, tog fotot någonstans i Mohedatrakten – exakt var minns han inte nu. Martin har skrivit i sitt album att den unge mannen är Wåge, annars hade jag inte känt igen honom.

Vem körde bilen och hur gick det för förare och eventuella passagerare? Stod det i tidningen om olyckan? Det är frågor som förblir obesvarade – om ingen läsare av SmåDisigt vet besked förstås.

Egon Burman

DIS-Småland

Regionförening till Föreningen DIS – Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.
Verksamhetsområde: Jönköpings (F), Kronobergs (G) och Kalmar (H) län.

Styrelse

Ordförande

Rainer Timander

Landshövdingegatan 10, 392 31 KALMAR

Telefon 0480-42 08 75

E-post leoniden@gmail.com

Sekreterare

Rune Elofsson

Norra Storgatan 44 A, 575 32 EKSJÖ

Telefon 0381-129 94

E-post rune.elifsson@telia.com

Kassör

Börje Jönsson

Klosterstigen 9, 575 37 EKSJÖ

Telefon 0381-108 40

E-post b_json@hotmail.com

Webbmaster

Arne Johansson

Södra Storgatan 29 D, 590 80 SÖDRA VI

Telefon 0492-205 20

E-post webmaster@dis-smaland.se

Ledamot

Egon Burman

Box 178 – Murmästarev. 1, 351 04 VÄXJÖ

Telefon 0470-637 26

E-post eb@netatonce.net

Ledamot

Donald Freij

Hjälshammar Sjögård, 331 93 VÄRNAMO

Telefon 0370-65 07 93

E-post donald@freij.se

Medlemsavgift

150 SEK + DIS-Småland 70 SEK
Plusgiro 140 33-5 Föreningen DIS
Organisationsnummer 82 70 01-1029

Adressändringar sänds till

Föreningen DIS
Gamla Linköping, 582 46 LINKÖPING
E-post dis@dis.se

Funktionärer

Fadder och utbildare - Börje Jönsson

Adressuppgifter: Se Kassör

Fadder och utbildare - Rune Elofsson

Adressuppgifter: Se Sekreterare

Fadder, Disbytombud och utbildare - Donald Freij

Adressuppgifter: Se Ledamot

Utbildare - Leif Berglund

Örngatan 11, 561 33 Huskvarna

Telefon 036-13 07 97

E-post leifaberglund@hotmail.com

Fadder och utbildare - Robert Mallander

Nissanvägen 24, 562 40 Taberg

Telefon 036-30 81 48

E-post robert@mallander.se

Fadder - Jan Jutefors

Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY

Telefon 0480-665 65

E-post jan.jutefors@telia.com

SmåDisigt - Medlemsblad för DIS-Småland

Redaktör - Egon Burman - eb@netatonce.net

ISSN 1650-3066 Upplaga 1 300 ex, 4 gånger/år
Tryckeri: Lindströms Tryckeri, Alvesta
Ansvarig utgivare: Redaktör Egon Burman

Manus sändes till redaktören, som förbehåller sig rätten att redigera innehåll som kommer till användning. Citat ur SmåDisigt får göras om källan anges. För återgivande av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren/illustratören/fotografen. Författarna är själva ansvariga för innehållet i artiklarna.

Redaktören uppmanar medlemmarna att bidra med material till SmåDisigt samt föreslå frågor att behandla i kommande nummer.

Hjälp också till så att vi blir fler medlemmar i DIS-Småland.

Ordförandens spalt

Våren är en hektisk tid i de flesta föreningar, så även för DIS-Småland. Vi genomförde ett årsmöte, som denna gång ägde rum i Jönköping. En förhoppningsfull skara, nästan 50 medlemmar, hade mött upp.

Det som var mest angeläget förutom valen var att ta ställning till motionen om senareläggning av datumet för årsmötet. Beslut skulle tas i en andra dragning för att bli en stadgeändring. Mötet biföll motionen och därmed har vi möjlighet att bättre anpassa årsmötet till andra årsmöten som är styrande för oss.

I övrigt gick årsmötet och valen i enlighet med valberedningens förslag, d.v.s. omval av ordförande och övriga i styrelsen som fullgjort sitt mandat. Nytt var att Rune Elofsson, en gammal styrelseledamot och tidigare ordförande, har återkommit i styrelsen efter att ha varit adjungerad. Det var ett uppskattat val.

Eftersom årsmötet hade svårigheter att få en valberedning anmälde sig Bjarne Noréus, Jönköping. Ytterligare en ledamot fick vi genom en ”kupp” från ordförandens sida. Han föreslog att den som vann vinsten i lotteriet skulle få äran att bli valberedningsledamot. Den lycklige blev Kenneth Ragnarsson, Vetlanda. Bjarne valdes till sammankallande.

Årsmötet avslutades, och vi fick tillfälle att lyssna på Björn Johanssons föredrag om kartfunktionen i Disgen. Min uppfattning är att föredraget var mycket uppskattat och att flera av oss fick en aha-upplevelse av hur man kan ha glädje av denna funktion i sin egen släktforskning.

Även moderorganisationen Dis har haft sitt årsmöte, denna gång i Staffanstorp den 10 mars. Även detta möte gick valberedningens väg.

Efter årsmötet fick deltagarna lyssna på två föredrag – först ett om DNA i släktforskningen, ett föredrag som i mitt tycke förklarade svåra frågor på ett begripligt sätt. Därefter var Björn Johansson i tillfälle att redovisa en vidareutveckling av Disgens kartfunktion i samverkan med Google Earth. Arbetet är inte klart, men vi kunde se potentialen i programmet för dem av oss som har släktingar på andra håll än i Sverige.

Min förhoppning är att vi ses i våra kommande kursaktiviteter under året.

Rainer Timander, ordf.

Redaktörens spalt

Till juninumret har jag sparat en artikel, *En resa genom tiden*, en text om en släktforskares möda och glädje, samt ytterligare ett bidrag. Även fortsättningen på Carl Christian Engströms *Minnen* får stå över denna gång.

I övrigt är det stor brist på material. Jag gör ändå så gott jag kan för att fylla sidorna i SmåDisigt. Men det är uppenbart att det blir alltför lokalt och personligt. Nedanstående, för de flesta medlemmar obegripliga utsvävning, är ett exempel på det.

Så snälla medlemmar, ta fram det som ligger halvfärdigt i byrålådan och hör av er. Vi kanske kan se fram emot ett nummer av SmåDisigt där redaktören är redaktör och inte skribent.

När jag skrivit artikeln om akvarellen *Östra delen af Wexjö torg och Storgata 1837*, tänkte jag: Om Växjökonstnären Mats Aronsson skulle göra en nutida torgbild och befolka den med dagens och gårdagens ännu levande kändisar från Växjötrakten, eller med anknytning dit, vilka skulle då få en plats på torget?

Någon självskrivna centralfigur likt Puttetorpa here kan jag inte finna, men här är förslag på några som jag tycker bör vara med:

Bo Frank (m) och Carl-Olof ”Kula” Bengtsson (s) får representera den kommunala makten. Lennart Värmbys (v) syns i den keps som bör hamna på Smålands museum en gång, så som Tegnérns mössa gjorde.

Lars-Åke Lagrell talar fotbollsminnen med Tommy Svensson och Tomas Ravelli. Tennisproffsen Stefan Edberg, Mats Wilander och Jonas Björkman höjer sina racketar till hälsning.

Landshövdingen Kristina Alsér talar miljö, klimat och kultur med Stefan Edman och Stig Tornehed.

The Arks Ola Salo i samspråk med Saxpartymusikerna Ingmar Nordström och Sven Schill.

Växjöns krögare representeras av Mohammed Alwali och läkarna av Steinar Sjöborg från Specialistläkargruppen.

En parkeringsvakt finns med, men ingen polis. Sådana har inte syns utomhus i stan på länge.

En grupp studenter från Linnéuniversitetet är fullt koncentrerade på sina iPhones och iPads.

Ett gäng A-lagare på sin bänk vid residenset och där intill några gatuarbetare, grävande upp en yta som andra nyss fyllde igen.

Egon Burman, redaktör

Växjö torg 1837 – året före den stora branden

av Egon Burman

Det är sommartid i Växjö år 1837. Stadsförsamlingen har 2 200 invånare. Antalet ökar sakta med omkring trettio per år. Bland dem finns 91 hantverksmästare med 48 gesäller och 84 lärlingar. Det finns 14 handelsmän och 12 av landshövdingen godkända krögare – lönnkrogarna oräknade.

Tre år tidigare hade staden hemsökts av koleran, men om endast några månader ska en än värre olycka drabba invånarna. Elden, som bryter ut en kall februarinatt året därpå, ödelägger stora delar av det centrala Växjö. Torgets lugna idyll förvandlas till en öde plats. Ytterligare en brand fem år därefter är så omfattande att en Stockholmstidning till sitt reportage har rubriken *Växjö finns ej mer*. 82 gårdar jämnades med marken och 1 140 personer blev hemlösa.

Nutidens Växjöbor har ändå möjlighet att få en bild av torgmiljön före de stora bränderna 1838 och 1843. J P Petterson gjorde detta möjligt när han 1858, tjugo år efter den första branden, målade sin nu klassiska akvarell *Östra delen af Wexjö torg och Storgata 1837 – året före den stora branden*. Det är ett litet mästerverk av en skicklig konstnär. Även de minsta figurerna är detaljrikt utförda. Framför allt är målningen dock ett ovärderligt lokalhistoriskt tidsdokument. Troligt är också att många kan hitta en anfader på bilden, fastän man nu, omkring sju generationer senare, inte har en aning om det.

Det var ganska vanligt i Sverige vid denna tid att avbilda torget med stadens kändisar. Ingen bild har dock blivit så känd som den från Växjö. Det kan bero på att det är den i särklass bäst utförda, men också att den genom branden blev en rekonstruktion av en utplånad bebyggelse

Akvarellen har reproducerats och tryckts i olika format ett antal gånger genom åren, med mer eller mindre lyckat resultat, men i bokverk som *Allhems konstlexikon* och L-O Larssons *Växjö genom 1000 år*, stämmer färgtrycket väl överens med originalet.

Då och då, med decenniernas mellanrum, brukar det finnas en artikel i lokalpressen med upprepning av samma text. Nu tänkte jag bringa ytterligare ljus över några av de personer som befolkar Växjö torg 1837. Jag tror också det blir första gången som bilden trycks i färg i en tidskrift.

Den bild som brukar betraktas som original är den akvarell som visas på mittuppslaget. Enligt en handskrivna förteckning är den skänkt av regementsläkaren A Wittlocks storbhus till Smålands museum. I museets register står Majorskan Clara Peyron, född Wittlock 1910, som givare.

Museet äger även en akvarellerad litografi. Säkerligen har J P Petterson gjort även denna lito som svart-vit bild i sitt stentryckeri. Färgerna är så skickligt pålagda att jag misstänker artisten Petterson själv. Den har skänkts till museet av Gustaf Severin Eksandh (1835-1915). Han var stadsfiskal i Helsingborg och född i Växjö. Kanske är det denna bild, möjligen utan färgpålägg, som annonseras till försäljning i *Wexjö-bladet* den 28 augusti 1848:

Utsigt af Stortorget i

WEXJÖ

Lithografierad af J. P. Petterson, 8 sk. Bko.

Det är alltså tio år innan akvarellen uppges vara målad, så jag antar att han arbetade med bilden långt före 1858 och att han utgick från skisser han gjort medan husen fanns kvar.

En variant, som han tydligen gjort tidigare, kanske som förstudie, innehåller betydligt färre personer. Den ägs av Örebro läns museum, som köpte den på auktion 1953 efter sista ägarinnan. Påskrift på baksidan visar dess provinien. Genom gåva eller arv har tavlan tillhört:

1. Otilia C:son Rosén, Växjö (före 1845 till hennes död)
2. Maria Sophia Södergren, född Gyllensvärd
3. Hennes dotterdotter Signe Sofia Ingeborg Lidbom, Växjö
4. Fröken Ragnhild Sparr (1933 till hennes död 1953)

Vem var J P Petterson?

Trots att konstnären har lämnat en hel del spår efter sig i form av porträtt och stadsvyer, så är det ännu ingen som lyckats utröna var han föddes och dog. En osäker uppgift anger att han dog 1867 i Marbäck, Jönköpings län. Manne Hofrén vid Kalmar museum forskade och kom in på mer eller mindre troliga personer att identifiera honom med.

I Allhems konstlexikon står J P Petterson som litograf, tecknare och målare, verksam i Kalmar och Växjö på 1830-1850-talen. Det anses att han var samme person som varit musiklärare och 1861 utgav *Praktisk handledning vid fortepianos stämning* (tryckt i Eksjö). Jag anser att det är mindre troligt. Inget tyder på att han var musiklärare.

Petterson etablerade sig i Kalmar 1839 och samtidigt eller något senare i Växjö. I en Kalmar-trycksak från 1839 kan man läsa förhoppningen ... *att ortens många naturskönheter och märkliga byggnader framdeles torde på lika sätt framträda från det av en skicklig artist här nyligen etablerade stentryckeriet*. Det finns uppgift om att J P Petterson 1839 bodde på gästgivargården i Kalmar (Ernst Hilldoff).

Johan Fredrik (Janne) Tenggren, född 1827, har gjort en målade beskrivning av Pettersons stentryckeri i Växjö, där han, i väntan på militär kommendering, arbetade (och även bodde) från mars 1849 till oktober 1850:

Jag tog nu arbete hos artisten J P Petterson som stentryckare och för de penningar jag förtjänade avbördade jag all min skuld. Vintern kom och under den starkaste köld hade jag att ligga i ett oeldat rum. Frös jag mycket tog jag på hela garderoben, hjälpte det ej så bar jag omkring en bullersten som vägde över 100 skålpund. Tenggren nämner tyvärr inget om ägaren eller var i Växjö stentryckeriet låg.

Bland J P Pettersons alster finns ett antal stadsmotiv från Kalmar, Växjö, Karlskrona, Karlshamn och Ronneby, litograferade som brevhuvud på brevpaper. Nationalmuseum äger tre litografier med Kalmarmotiv.

”Puttetorpa here” – bildens centralgestalt

Få kronobergare har blivit så omtalade som **Puttetorpa here**, Värendsjäkten, som var 212 cm lång (även uppgift på 220 cm finns) och vägde 160 kg. Hans armar var långa och händerna har beskrivits som kalvstekar i storlek. Berättelserna om hans styrkeprov är många. Stig Tornehed har beskrivit flera i *I Värend och Sunnerbo 1989:2* och Johan Nilsson i *Västra Torsås-kalendern 1984*. Att heren (pojken) ägde en osedvanlig styrka är tydligt. Jag tror han skulle stå sig gott mot Magnus Samuelsson och andra av världens starkaste män.

Det är väl en skröna, men jag upprepar den ändå – han skulle ha varit klen som barn och börjat gå först när han var omkring fyra år. Då bjöds han på en kringla av en främmande kvinna (underförstått trollkvinna), men han orkade bara äta upp halva kringlan. Då sade kvinnan: *Det var synd du inte åt upp hela, för då hade du fått tjugo mans styrka, nu får du nöja dig med tio.*

”Rama-Jössen” sades vanligen när man talade om honom. Jöns Abrahamsson Ram var hans rätta namn. På bilden står han i profil, iförd bredbrättad hatt, gula sämskskinnsbyxor och de stövlar som bevarats till eftervärlden och finns på Smålands museum.

Jöns Abrahamsson Ram föddes den 27 juni 1791 på Hjerpalyckorna i Västra Torsås och dog den 25 mars 1849, 57 år fyllda, i Jungfruboda (Puttetorp), Västra Torsås. I kyrkböckerna står nästan överallt *Ramm*, men jag tror den stavningen har med uttalet att göra. Ytterligare ett barn, Jöns syster Elin, föddes på Ramnagård den 11 juli 1793.

Jöns far var soldaten No 28 Abraham Jönsson Ram, född 24 maj 1767 i Ebbön, Västra Torsås – yngst av fyra syskon. Han sägs ha deltagit i ryska kriget 1788-1790, men knapptast till slutet eftersom han gifte sig i Skatelöv den 21 juni 1789. Jöns mor hette Karin Svensdotter. Hon var född 1755 och alltså tolv år äldre än sin man. Abraham dog i Jungfruboda 73 år gammal den 23 januari 1841. Karin dog den 29 september 1842, 87 år gammal.

Jöns gifte sig den 10 april 1819 med en finlemmad kvinna, Kerstin Jönsdotter, född 30 oktober 1797 i Elinsbäck, Västra Torsås. Under närmare 18 års tid födde hon åtta barn, varav fem överlevde sin barndom. Elin 26 juli 1821, Sven 26 juli 1823, Anna 20 september 1825. Stina 18 november 1832, Jon 27 oktober 1836. Det är högst troligt att det ännu finns ättlingar till Puttetorpa here och hans Kerstin.

Övriga personer på bilden

Kammarrättsrådet Nils Johan Lång, på bilden i hög hatt, var född i Vrigstad 22 maj 1781. Han härstammar från Lång-släkten i Hössjö, Slätthög, där hans farfars far Daniel Eriksson Lång var gästgivare. Hans föräldrar var Kompaniuppbördsman Erik Lång och Sara Unbeck.

Nils Johan Lång var en stilig man – det visar ett porträtt som finns på Smålands museum. Han hade en parant hustru och tre vackra döttrar. Ryktet säger att det var största anledningen till att kungen och hans sällskap föredrog att bo hos familjen Lång under sina besök i trakten. Lång tackade nej till att bli adlad – han ville inte bli kallad avlång (af Lång). Han dog i Växjö den 20 febr 1860.

Kopparslagare Hammargren, samtalande med **skräddare Häger** som röker långpipa. ”Pappa” och ”Mamma” Hägers hem var krogen ”Gröna Lunden”.

Polisen ”Halte Karlsson”, även kallad **”Drillen”**. Djeknar och pesar brukade skoja med honom. Djeknar var pojkar som gick i läroverk. Pesar kallades pojkar som gick i folkskolan.

Klensmeden, smedmästare Carl Friedrich Lundström var känd för att han bytte skjorta varje dag. Det sades att han hade en skjorta för varje dag på året. Han var född på Kronoberg 1777, gifte sig 1811 med jungfru Britta Cecilia Dahl och levde till 1859. Hans far hette Carl Gustaf Sandstedt. Lundström bär på ett knippe järnstänger. Han hade som uppgift att beslå alla brottslingar genom att nita fast ett järnband, ”blacken”, vid fotbojorna, så att de endast kunde ta små steg. Jag undrar till vad nytta om de ändå var inlåsta. Det gick 150 år innan domaren Jack Love i USA uppfann den elektroniska fotbojan.

Mannen med käppen under armen är **Jonas Anders Leander, lagman och landssekreterare i Kronobergs län**. Han var född 1774 och dog 14 maj 1846, nyss fyllda 72.

Tre anonyma herrar ”stryker hatt” för **kanslirådet och riddaren David Gustaf Ankarloo**, som håller käppen bakom ryggen. Hans mössa är av en typ som betydande män brukade bära. Ankarloo dog 60 år fyllda den 21 januari 1837 och hade alltså varit död några månader sommaren 1837.

Den lille mannen med den vida kappan är **borgmästare Per Reinhold Palm**, född 1780. Innan han utnämndes till borgmästare den 5 oktober 1820 hade han varit häradshövding. År 1833 övertog han även tjänsten som stadsnotarie och fick därmed dubbel lön, tillsammans 200 riksdaler banco per år under de följande tio åren. Tjänsten som borgmästare innehade han till sin död den 2 maj 1846.

Två kanslister som hälsar på borgmästaren.

Auktionsutroparen Ljunggren, med öknamnet **”Trampa katt”**, ringer i sin klocka och ropar ut nästa auktion. Öknamnet berodde förstås på att hans vänstra fot pekade utåt. Pojkar, och även vuxna, drog sig inte för att ha roligt åt hans handikapp. En del har nog blivit bättre. I dag gör vi inte narr av en person med ett fysiskt handikapp.

forts efter bilduppslag

Konstverk ur Smålands museums samlingar, Växjö

Östra delen af Wexiö torg och Storgat

Målad av J P P

1837 – året före den stora branden

Copyright: Kulturparken Småland AB

etterson 1858

Rådman och *handelsmannen Bengt Gustaf Wittlock* står på trappan till sitt hus med sönerna *Johan August Zacharias* 9 år och *Anders Georg* 6 år. Rådman Wittlock hade nyss fyllt 40 år och levde ytterligare 32.

Regementschefen *general Carl Wrede* (1787-1858) med sin adjutant *major Olof Fredrik Gyllensvärd*, båda till häst. Gyllensvärd var född i Nöbbele 1807 och avled 1892.

Kapten Eckerman, ”farbror” kallad, iklädd militärkappa, i sällskap med *en officersfamilj*.

Grevinnan Mörner, på trappan till residenset.

”*Korg-Elin*” går på torget med sina frukt- och kakkorgar.

I övrigt ser man den fina *Bojsmanska droskan*, böndernas vagnar och hästar, samt en hel del torgförsäljare.

Handlanden Modig, ”Modig på hörnet”, står nära rådhuset i samspråk med två personer. Om den storvuxne och nästan döve mannen berättas att när brännvinsbränningen i hemmen blev förbjuden så fortsatte han ändå att handla med bönderna. Högljudda tillrop citeras, såsom *Vill ni byta smöret mot brännvin? – men i all tysthet förstås. Sätt er kagge i min bod och sno betalningen om proppen. Hämta den sen, men i all tysthet förstår ni.*

Biskopen Esaias Tegnér, iklädd den skärmmössa som han ofta bar och som nu finns på Smålands museum. Vid hans sida promenerar *lektorn, senare domprosten, Samuel Elmgren*, som bär teologie doktorshatt. Elmgren var en beläst och uppskattad lärare och betraktades allmänt som dugande – dock tveksamt av Tegnér, som i ett brev från 1832 karakteriserar honom som *en liten obetydlig och temligt ytlig man*. Förhållandet mellan de båda lär ändå ha varit gott. Just i dessa dagar, den 25 juni 1837, har Tegnér invigt den nya kyrkan i sin prebendeförsamling Gårdsby. Tegnér avled 2 november 1846, en månad innan han skulle fylla 64. Han ligger begravd på den kyrkogård som har fått hans namn. Elmgren avled den 14 november 1847, två veckor efter sin 70-årsdag.

Husen söder om torget

till höger på bilden

Fånghuset (cellfängelset), med tillhörande låga byggnad med inkörsport och två järngrindar.

Ränteriet, med den ståtliga pumpen framför. En körgång skilde den från nästa byggnad, rådhuset.

Rådhuset och *gästgivaregården*.

Husen utmed Kronobergsgatan

Apoteket, i hörnet mot Storgatan, tillhörde apotekare Reinhold Fredrik Apiarie (1788-1874). Apotekslokalen finns bakom dörren med lucka och skylt. De små fönstren är försedda med lämmar. Apiarie gifte sig 1833 med Fredrica Vilhelmina Berg från Skatelöv Mellangård. Apoteket blev senare Bergska affärshuset.

Ahlgrens hus är det som ligger närmast apoteket. Det blev senare landssekreterarens hus.

Klädesfabrikör Wahlqvists hus är det med synlig gavel, till höger om Ahlgrens hus.

Husen norr om torget och Storgatan

till vänster på bilden

Handlare Krantz hus, med de bägge stora trätrapporna, varav den ena leder till bostaden och den andra till handelshuset. Både huvudbyggnad och gårdshus är beskrivna in- och utvändigt 1812 i *Växjö genom 1000 år*, sid 171. Ägare då var handelsman Johan F Nettelblad.

Wittlockska huset var vitreveterat och hade en genomgång från övervåningen till landshövding Mörners våning i residenset.

Residenset och landshövding Mörners våning. I residenset hade även sparbanken sin lokal åren 1828-1838.

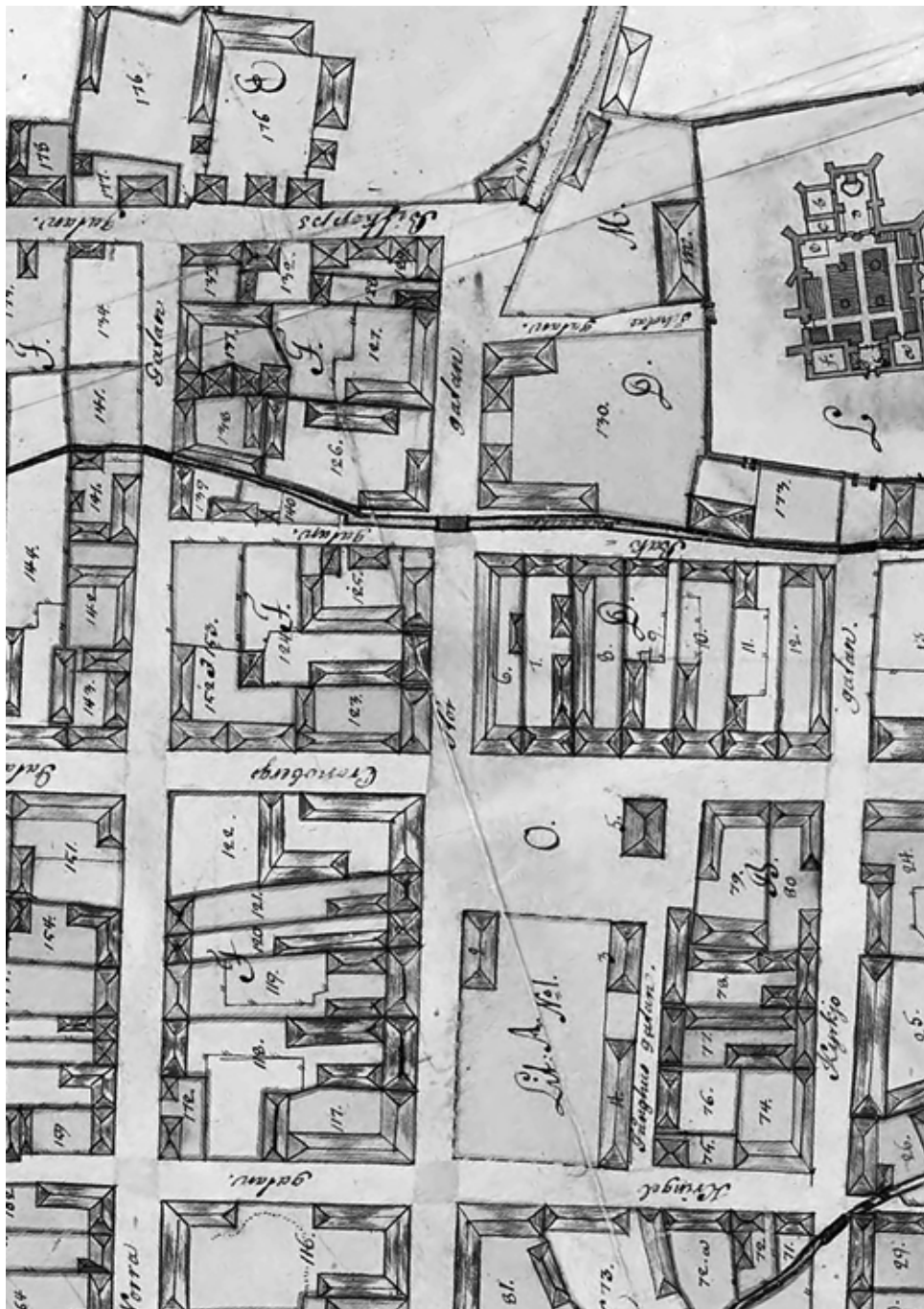
Handlare Nils Lundgrens affärshus, senare Forsbergska huset, låg på samma plats där Riksbankshuset nu finns. Därpå följer affärshus med handelsbodar vid Storgatan. Sist i raden *Holms mjölkbod*, i hörnet mot nuvarande Skolgatan.

Östra Tullhuset, vid landsvägens början, mitt i Storgatans förlängning.

”*Sirapskyrkan*” kallades den lilla stugan längre upp vid vägen, helt nära Sankt Sigfrids källa.

Biskopssätet Östrabo, byggt 1796 och *herrgården Östregård*, som ägdes av baron Wrede, syns längst bort på höjden. Östregård revs i början av 1970-talet.

Domkyrkan, med den tornhuv som ersatte de två smäckra tornspiror som förstördes vid domkyrkobranden 1740.

Abraham Bergius Växjökarta 1783

Detta är ett utsnitt, motsvarande ca 325 x 230 meter, av den fina karta som Abraham Bergius upprättade år 1783.

Det är visserligen 54 år före Pettersons akvarell, men jag tänker mig att ganska mycket av bebyggelsen var oförändrad i Växjö stadskärna, men med andra fastighetsägare

Jag har vridit kartan så att den kan ses som J P Pettersons torgbild, med betraktaren på Kringelgatan, nuvarande Kungsgatan, i kartans underkant.

För några av fastigheterna har jag nedan noterat den text, med moderniserad stavning, som hör till respektive nummer på kartan. Det är miniatyrtext – ganska svårläst, så någon bokstav kan ha blivit fel.

Jag tycker det är intressant att se alla yrken som fanns. Numera finns varken bränneriägare eller gördelmakare och knappast jungfrur heller.

Copyright Lantmäteriet

1	Residenstomten - obebyggd	25	Sven Modig änkas tomt	117	Handelsman Wibergs tomt
2	Landskansliet och landskontoret	26	Jonas Frys tomt	118	Handelsman Nettelblads tomt
3	Lantränteriet och lantmäterikontoret	27	Rådman Unges tomt	119	Handelsman Casparssons tomt
4	Fånghuset	71	Skräddare Klenbergs tomt	120	Guldmed Dyks tomt
5	Rådhuset	72	Smeden Bergs tomt	121	Professorkan Smidebergs tomt
6	Apotekare Apiaries tomt	72a	Handelsman Nettelblads tomt	122	Ekelinska tomten
7	Doktor Cronanders tomt	73	Hattmakare Peterssons tomt	126	Postinspektör Wallgrens tomt
8	Fiskal Grams tomt	74	Lantränthemästare Egertz tomt	127	Rådman Rönners tomt
9	Hattmakare Lindmans tomt	75	Skräddare Bolanders tomt	128	Gördelmakare Anders Lundvalls tomt
10	Gördelmakare Bohmans tomt	76	Skomakare Östergrens tomt	129	Smeden Ludvig änkas tomt
11	Garvare Björklunds tomt	77	Bränneriägare Askelöfs tomt	130	Vederslövs prästgård
12	Färgare Hossmans tomt	78	Jungfruarne Askelöfs tomt	131	Östra Tullhuset
22	Lektorskan Kjellmans	79	Snickare Bergmans tomt	173	Klockare Dahlins tomt
23	Perukmakare Johanssons tomt	80	Mademoiselle Lidsbergs tomt	174	Capellansgården
24	Öjaby Prästgård	81	Tenngjutare Carl Degbloms tomt	176	Biskopsgården

DIS-Smålands årsmöte i Jönköping den 3 mars – Egon Burman

Allmänna kommunikationer till och från Jönköping var avsevärt sämre än vi räknat med, men de 40 medlemmar som tog sig dit fick god behållning genom den noggranna genomgång som Björn Johansson gjorde av Disgens kartfunktion – pedagogiskt och väl beskrivet med powerpoint-bilder.

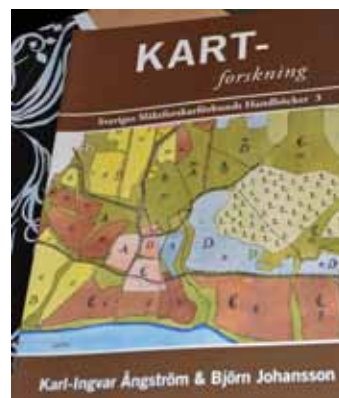
Han beskrev hur man söker fram historiska kartor och metoden att med hjälp av fixpunkter anpassa och placera dem över Disgens grundkarta och moderna kartor. Via högerklick i ortstrukturen kan sedan varje gård och torp få sin rätta plats och text på kartan. Björn hade jobbat detaljerat med Tokarps by i Mjälldrunga, Älvsborgs län.

Ordf. Rainer med mötets ordförande Jan Graab

Rainer och Börje har lika kul som föredragshållaren Björn Johansson

Många mötesdeltagare passade på att inhandla "KART-forskning", boken som Björn skrivit tillsammans med Karl-Ingvar Ångström.

Några av mötesdeltagarna. I bildens centrum Jarl och Viola Elfström från Ryssby, båda medlemmar i Dis-Småland

DIS årsmöte i Staffanstorp den 10 mars – Egon Burman

Cecilia Hägerhäll, Avdelningen för Biokemi och Strukturbiologi vid Lunds Universitet, höll ett initierat och uppskattat föredrag om modern genteknik: *Livets träd på riktigt – om släktskap från molekyler till människa*. Det kändes nästan som om vi begrep sambanden och en del av den komplicerade läsningen, men jag avstår från att försöka referera. Här några sanningar att begrundas:

- Allt levande har samma ursprung och på cellnivå är alla varelser rätt lika.

- De första flercelliga organismerna bildades för 600 miljoner år sen - dinosaurierna dog ut för 65 miljoner år sedan och Homo erectus inträder för 1,9 miljoner år sen.

- Mitokondrie-DNA ärvs endast från mor till avkomma. Därför vet man exempelvis att alla tama gulddamstrar härstammar från en dräktig hona som fångades i Syriska öken 1930.

86 personer kom till Staffanstorp och DIS 32:a årsmöte. Förhandlingarna leddes av Gunnar Wenngren, Nykil, biträdd av Mats J Larsson, Kristianstad. Elisabeth Leek förde protokollet. Som ny i styrelsen invaldes Staffan Knös från Ronneby.

Ett lyckligt par, före DIS-ordf. Olof Cronberg och hans sambo Léonie Dapi Nzefa, förgyllde tillställningen med sin närvaro. Léonie sålde påsar med kaffe till förmån för Sweden Cameroon Organization, en organisation som hon själv startat och som bedriver ungdomsverksamhet, dels i huvudstaden Yaoundé och dels i en by som heter Bandja.

Olof informerade om läget för Dispos och GIDx-projektet. Det behövs en kraftanstängning för att slutföra. 1 900 av 2 500 församlingar är indexerade. Mycket återstår att göra i Skaraborgs, Älvsborgs, Östergötlands och Stockholms län.

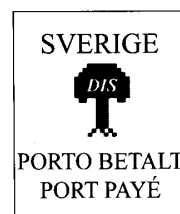

En välfylld sal i Staffansgården

Avsändare:
Föreningen DIS-Småland
c/o Egon Burman
Box 178 - 35104 Växjö

B

Ordlista för samlevnadsformer

- Sambo** = Ett par som bor ihop.
Särbo = Ett par som är ihop utan att bo ihop.
Delsbo = Par som bor ihop ibland.
Turbo = Par som turas om att bo hos barnen alt barn turas om att bo hos föräldrarna.
Mambo = Vuxet barn som av ekonomiska skäl har tvingats flytta hem till mamma igen.
Kombo = Kompisar som bor ihop.
Bimbo = Man med 40-årskris som bor ihop med en hälften så gammal tjej.
Dumbo = Ett par som borde flytta isär, men som är för dumma för att fatta det.
Krylbo = Ny familj där det kryllar av mina barn, dina ungar och f d sambos avkomma.
Limbo = Par som har ett förhållande med väldigt fasta ramar.
Lambo = Ett par som har ett lamt förhållande.
Gråbo = Pensionärer som har flyttat ihop på äldre dagar.

30-års jubileum

21 april 2012

Varbergs Kulturhus, Komedianten

- 10.00 Kommunstyrelsens ordförande i Varberg, Jörgen Warborn inviger.
10.05–10.30 Street Bourbon Band underhåller.
10.30–11.00 Barbro Stålheim, Släktforskarförbundets ordförande talar.
11.00–16.00 Utställningar i biblioteket. ArkivDigital, SVAR, Ancestry, Family Search och många lokala föreningar visar upp sina produkter.
11.15–12.00 Kent Andersson, släktforskare, kåsör, författare, kåserar om *"Människor jag mött... dom kallas annorlunda"*.
12.15–13.00 Lars Grimbeck talar om Halländska ord och uttryck.
13.15–14.00 Gull-May Lindström, berättar om *"Förr fanns det oäkta barn."* Hon var själv det första barnet på sju generationer född inom äktenskapet.
14.05–14.45 Street Bourbon Band underhåller.
14.45–16.00 Kalle Bäck, professor i historia vid Linköpings Universitet, talar om *"Den besvärliga svärmodern – myt, nidbild eller verklighet"*.

Fri entré!

- 19.00 Bankett i Spegelsalen på Varbergs Stadshotell. Street Bourbon Band underhåller.
Anmälan till banketten senast den 4 april, tfn 035-12 82 72 eller info@hallandsslaktforskare.se

Varmt välkomna!